

Ljusdals

Kommun

Handlingsprogram för skydd mot olyckor

Gällande mandatperiod 2019 – 2022

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. SAMMANFATTNING

- 1.1 BAKGRUND OCH SYFTE
- 1.2 AMBITIONER OCH AVGRÄNSNINGAR
- 1.3 SAMRÅD

2. KOMMUNFAKTA

- 2.1 RISKBILD
- 2.2 RISKANALYS
- 2.3 RISKUTVECKLING

3. MÅL FÖR LJUSDALS KOMMUN

- 3.1 FÖREBYGGANDE SÄKERHETSMÅL
- 3.2 FÖREBYGGANDE PRESTATIONSMÅL
- 3.3 UPPFÖLJNING

4. MÅL FÖR RÄDDNINGSTJÄNST

- 4.1 RÄDDNINGSTJÄNSTENS SÄKERHETSMÅL
- 4.2 RÄDDNINGSTJÄNSTENS PRESTATIONSMÅL
- 4.3 UPPFÖLJNING

5. FÖREBYGGANDE VERKSAMHET

- 5.1 ALLMÄNT
- 5.2 TILLSYN
- 5.3 TILLSYN ENL. LAGEN OM SKYDD MOT OLYCKOR
- 5.4 TILLSYN ENL. LAGEN OM BRANDFARLIGA OCH EXPLOSIVA VAROR
- 5.5 PLAN- OCH BYGGÄRENDEN
- 5.6 TILLSTÅND BRANDFARLIG VARA
- 5.7 SOTNING/RENGÖRING OCH BRANDSKYDDSKONTROLL
- 5.8 INFORMATION/RÅDGIVNING
- 5.9 UTBILDNING
- 5.10 OLYCKSUNDERSÖKNING

6. RÄDDNINGSTJÄNST

- 6.1 RESURSER
- 6.2 KOMPETENS
- 6.3 INSATSFÖRMÅGA
- 6.4 LEDNINGSFÖRMÅGA
- 6.5 LEDNING VID LÅNGVARIG INSATS
- 6.6 SAMVERKAN
- 6.7 ÖVNINGSVERKSAMHET
- 6.8 BRANDVATTENFÖRSÖRJNING
- 6.9 ALARMERING
- 6.10 BESLUT UNDER OCH EFTER RÄDDNINGSSATS

FÖRKORTNINGAR OCH DEFINITIONER

FÖRKORTNINGAR
DEFINITIONER

1. Sammanfattning

Detta handlingsprogram är Ljusdals kommuns styrdokument för arbetet med skydd mot olyckor. Den beskriver den politiska viljan när det gäller olycksförebyggande och skadebegränsande arbetet samt med vilken förmåga och med vilka resurser kommunen har för att upprätthålla en effektiv räddningstjänst. Ett underlag till dokumentet är en riskinventering och analys över tänkbara händelser som kan föranleda en räddningsinsats inom kommunens geografiska område.

Insatsstatistik och bedömningar utifrån den om konsekvenser för liv och hälsa, miljö och egendom ligger också som ett underlag och värdering har gjorts mot jämförelsekommuner samt riksgenomsnittet i Sverige.

1.1 Bakgrund och syfte

Ljusdals kommun upprättar detta handlingsprogram i enlighet med 3 kap. 3 § och 8 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Bestämmelserna innehåller de skyldigheter och åtgärder som stat, kommun och enskilda ska vidta för skydd mot olyckor.

Syftet med kommunens säkerhetsarbete är att:

- leva upp till det nationella målet i lagen om skydd mot olyckor som syftar till att i ”hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö, ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor” (1 kap. 1 §)
- samordna olycksförebyggande, skadebegränsande och skadeavhjälpande verksamhet och åstadkomma en samsyn i fråga om säkerhet och trygghet i kommunen.
- få så små störningar och egendomsförluster som möjligt med optimal totalekonomi avseende förebyggande åtgärder, skadefinansiering och försäkringsskydd.
- Ha en organisation för att vid omfattande händelser som överstiger den egna förmågan kunna ta emot hjälp från andra aktörer eller kunna hjälpa andra.

1.2 Ambitioner och avgränsningar

Sedan lagen om skydd mot olyckor (LSO) trädde i kraft år 2004 har mycket hänt. En åldrad befolkning, ett förändrat säkerhetspolitiskt läge och förändrat klimat är några av de variabler som har påverkat riskbilden.

Kommunen bör verka för och ta initiativet till en samsyn i systematiskt säkerhetsarbete inom hela kommunkoncernen och inom hela kommunens geografiska område.

Denna samordning bör huvudsakligen ske mellan skydd mot olyckor, extraordinära händelser och civilt försvar.

1.3 Samråd

Detta handlingsprogram har översänts till kommunens politiska nämnder, angränsande kommuner, länsstyrelsen i Gävleborgs län, med flera för samråd.

2. Kommunfakta

Ljusdals kommun till ytan 5 643 kvadratkilometer och med en folkmängd på ca 19 000 är till stora delar glesbygd. Befolkningen är i huvudsak koncentrerad till tätortstriangeln Ljusdal, Järvsö och Färila. De största kommunikationslederna igenom kommunen är riksvägarna 83, 84 och Europaväg 45. Järnvägstrafik går genom kommunen via norra stambanan och inlandsbanan. Industristrukturen i kommunen består huvudsakligen av små och medelstora företag belägna i tätortstriangeln Ljusdal, Järvsö och Färila.

I Järvsö sker utveckling inom turistnäringen vilket innebär att det under delar av året är en stor ökning av gäster och boenden. I kommunprogrammet för Ljusdals kommun beskrivs visionen att ”tätortsområdet Ljusdal, Järvsö och Färila är ett utvecklingsområde – ett område med växtkraft”. Det innebär att även i framtiden kommer riskerna för- och konsekvenserna av olyckor vara störst i detta område.

Kommunfakta 2017

Areal	5,642,9 km ²
Folkmängd	19 102
Antal per km ² (landareal)	3,6

Orter och antal innevånare

Ljusdal centralort	7 952
Järvsö	1 845
Färila	1 476
Tallåsen	777
Los	397
Ramsjö	226
Hybo	297
Korskrogen	207
Hennan	202
Kårböle	86
Hamra	86
Tandsjöborg	46

Folkmängd i Ljusdals kommun efter åldersklass *

Ålder	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
0-5	1 078	1 073	1 080	1 085	1 094	1 102	1 102	1 103	1 101	1 097	1 091
6-9	812	788	803	796	787	777	781	781	785	790	788
10-12	641	669	635	638	612	634	625	619	609	606	608
13-15	650	658	677	667	692	661	663	638	657	648	642
16-18	650	656	661	677	682	698	688	710	681	681	659
19-24	1 210	1 170	1 170	1 184	1 189	1 183	1 196	1 197	1 205	1 201	1 216
25-44	3 926	3 957	3 978	3 956	3 947	3 951	3 955	3 939	3 953	3 953	3 942
45-64	5 074	5 044	4 992	4 951	4 917	4 865	4 808	4 796	4 742	4 694	4 671
65-79	3 671	3 739	3 776	3 832	3 873	3 906	3 928	3 902	3 851	3 803	3 732
80-100	1 355	1 349	1 357	1 360	1 360	1 377	1 397	1 439	1 514	1 593	1 676
Totalt	19067	19102	19129	19146	19154	19153	19143	19124	19098	19064	19025

* STATISTICON Statistics & Research

2.1 Riskbild

Näringsliv:

- Industrianläggningar.
- Turist och kulturanläggningar.
- Hotell och konferensverksamhet.

Kommunikation:

- RV 83, 84 och E 45, trafik med farligt gods och periodvis tät persontrafik.
- Farligt gods trafik i tätort, huvudsakligen av petroleumprodukter.
- Norra stambanan, järnvägstrafik med persontransport och farligt gods, inlandsbanan viss gods- och turisttrafik.

Socialt relaterade risker:

- Sabotage och skadegörelse.
- Åldrande befolkning, äldre skadas och drabbas oftast av olyckor.
- Sociala missförhållanden, alkohol- och drogvanor.

Övrigt

- Anläggningar för vård och omsorg
- Stora skogsarealer
- Skola och barnomsorg
- Pandemier
- Naturolyckor
- Dammbrott i Ljusnan med höga flöden som följd

2.2 Riskanalys

Gällande riskanalys har genomgått en granskning och denna visar att de risker som där är redovisade är överensstämmande med de förhållanden och de förutsättningar som nu råder.

2.3 Riskutveckling

Den största risken med de största konsekvenserna i Ljusdals kommun är transportsektorn. Inget tyder på att mängden farligt gods på väg kommer att minska. På Norra stambanan transporteras betydande mängder farligt gods utöver persontrafiken. Den del av gods som kan ge de allvarligaste konsekvenserna är kondenserade gaser och främst då Svaveldioxid, Ammoniak och Gasol.

Genomfartstrafik till fjällvärlden med buss och personbil är periodvis mycket omfattande. E-4 sträckningen Söderhamn-Hudiksvall har inneburit ett ökat trafiktryck på riksväg 84.

Bostadsbränder är det enskilt största brandproblemet i landet. Statistiken i Ljusdals kommun följer den nationella. De som oftast drabbas svårast, som svårt skadas eller omkommer vid bränder är personer ur olika riskgrupper. De sju omkomna vid brand i kommunen mellan år 2008-2017 bedöms samtliga tillhöra en riskgrupp.

Samhällets målsättning är att äldre och personer med vissa funktionsvariationer ska ha möjlighet att bo kvar i sin bostad så länge som möjligt och få individuellt och anpassat stöd i form av vård, omsorg, hjälpmedel och anpassning av bostaden för bättre tillgänglighet.

Bygglagstiftningens krav på brandskyddet i ordinärt boende förutsätter att den boende själv har förmåga och kunskap att agera och sätta sig i säkerhet i händelse av brand. Den förmågan och kunskapen saknar många ur riskgrupperna.

Detta innebär att det finns behov av att anpassa brandskyddet efter individens förutsättningar. Äldre personer som bor kvar i sina hem är en känd riskgrupp. Med en åldrande befolkning där den enskilde bor kvar i sin ordinarie bostad i högre omfattning än tidigare ökar risken för- och konsekvenserna av bostadsbränder ytterligare.

En del kommuner har kommit långt i arbetet med att individanpassa brandskyddet och i att erbjuda en inventering och stöd till den enskilda.

Ljusdals kommun bör föra upp frågan på berörda förvaltningars agendor och på högsta politiska nivå.

3. MÅL FÖR LJUSDALS KOMMUN

Det övergripande målet för kommunens säkerhetsarbete är att *”skapa trygghet och säkerhet för alla människor som lever, verkar och vistas i kommunen”*

3.1 Förebyggande säkerhetsmål

- Kommunens säkerhetsarbete skall i första hand vara inriktat på olycksförebyggande åtgärder så att olyckor förhindras.
- Enskilda och organisationers förmåga att förebygga, begränsa bränder/olyckor och samhällsstörningar skall öka.
- Brukare av omsorgsförvaltningens tjänster inom vård- och omsorgsboenden eller hemtjänst skall känna trygghet och säkerhet.
- Barn och ungdomar skall i barnomsorg och skola känna trygghet och säkerhet.
- Kommunen skall verka för skyddsriktade åtgärder för att i förväg begränsa konsekvenserna av olyckor.
- Kommunens skade- och skyddskostnader skall hållas på en så låg nivå som möjligt.

3.2 Förebyggande prestationsmål

- Samtliga förvaltningar och kommunala bolag skall revidera sina risk- och sårbarhetsanalyser, dessa skall sammanställas i en kommunövergripande RSA.
- Räddningstjänsten skall genom rådgivning, information och utbildning stärka den enskildes förmåga och underlätta för den enskilde, speciellt de ur riskgrupperna att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor.
- Alla kommunala verksamheter skall arbeta systematiskt med sitt brandskydd. Detta arbete är ett gemensamt ansvar för nyttjanderättshavare och ägare av fastigheten.
- Räddningstjänsten erbjuder skolelever grundläggande brandskyddsutbildning.
- Genom att i skola och barnomsorg systematiskt arbeta med ett säkerhetstänkande skapas en trygg arbetsmiljö för barn och personal.

- Genom tillsyn skall kommunen utöva kontroll över efterlevnaden av lagen om skydd mot olyckor.
- Genom ett systematiskt säkerhetsarbete får kommunen bättre förmåga att inventera, analysera, värdera, förebygga och åtgärda oönskade händelser inom kommunens geografiska gränser.

3.3 Uppföljning

Hur väl ovanstående mål uppnås kontrolleras bland annat vid tillsyn enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och vid översyn och revidering av kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

4. MÅL FÖR RÄDDNINGSTJÄNST

4.1 Räddningstjänstens säkerhetsmål

- Den som lever, verkar eller vistas i kommunen skall vid brand eller annan olycka få adekvat hjälp med kvalificerad personal och material såväl i fred som under höjd beredskap.
- Räddningsinsatser skall påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.
- Räddningstjänsten skall aktivt arbeta inom de 3 skedena före- under och efter insats.
- För kommunens riskobjekt skall finnas aktuella insatsplaner.
- De räddningsinsatser som genomförs skall inte få någon allvarlig påverkan på miljön.

4.2 Räddningstjänstens prestationsmål

- Räddningstjänstens personal skall vara väl utbildad och övad för förekommande uppgifter. Senast två år efter anställning bör nyanställd personal ha slutfört kursen räddningsinsats.
- Styrkor med räddningspersonal i beredskap med en lägsta bemanning på 1SI + 4 Bmd skall självständigt kunna utföra rökdykning för livräddning i enklare lokaler (Bostäder, enbilsgarage, soprum och andra lokaler med högst 25 meter inträngningsväg och låg brandbelastning)
- Räddningstjänsten skall hålla styrkor med rökdykarstatus så att ankomsttiden till 88 % av befolkningen understiger 20 minuter.
- Räddningstjänsten skall hålla styrkor för att påbörja räddningsinsats utan rökdykning så att ankomsttiden till 90 % av befolkningen understiger 20 minuter.
- Tre mindre samtidiga insatser, eller en större skall kunna hanteras med styrkor i beredskap.
- Styrkan i Ljusdal skall vara tränad, övad och utrustad för att kunna utföra livräddning samt kemdykning vid farligt gods olyckor i mindre omfattning (en kemdykargrupp)

← **Formaterade:** Punkter och numrering

- Samverkan skall ske med miljöenheten vid insatser som kan innebära risk för människors hälsa och miljö efter avslutad räddningsinsats.
- Insatsplaner framtagna för kommunens riskobjekt skall kontinuerligt revideras. Dessa skall finnas tillgängliga vid respektive räddningsstyrka samt digitalt i ledningsfordonet.

4.3 Uppföljning

Redovisning till kommunstyrelsen skall ske:

- efter omfattande olyckor
- efter särskilt uppmärksammade olyckor
- efter olyckor där olycksförloppsutredningen visar på särskilda brister/problem

5. FÖREBYGGANDE VERKSAMHET

5.1 Olycksförebyggande arbete

Syftet med den förebyggande verksamheten är att stärka den enskildes förmåga att själv agera när något händer, exempelvis vid brand eller sjukdomsfall.

Stärkt enskild förmåga är de privatpersoner som rustas rent utbildningsmässigt för att kunna göra en första insats.

Först när den enskildes egen förmåga inte räcker till skall räddningstjänsten med sin personal och resurser rycka ut för att lindra konsekvenserna av det redan inträffade.

Vi kommer gärna till hjälp - men helst inte med blåljusen på. Vi arbetar hellre förebyggande och lär den enskilde hur man exempelvis kan stärka sitt brandskydd i hemmet eller att ge livräddande första hjälpen.

Räddningstjänsten bedriver utbildning för kommunens medborgare, organisationer och företag, i vissa specifika utbildningar tillsammans med annan organisation.

Elever i skola och förskola samt deltagare i svenska för invandrare (SFI) erbjuds årligen grundläggande brandskyddsutbildning.

På kommunens hemsida och vid nationella kampanjer sprids brandskyddsinformation samt i aktivt samarbete med media.

Inom Ljusdals kommun skall alla verksamheter arbeta systematiskt med brandskyddet enligt SRV:s allmänna råd. Ägare och nyttjanderättshavare ska fortlöpande informeras om dess ansvar och skyldigheter i avsikt att alla i kommunen skall uppfylla lagens krav vad gäller systematiskt brandskyddsarbete.

5.2 Tillsyn

5.3 Tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor/LSO

Ett skäligt brandskydd och ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA) ligger till grund för kommunens tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor. Samhällsservicenämnden är tillsynsmyndighet, räddningstjänsten är delegerad att utföra tillsyn och hantering av skriftliga redogörelser för brandskyddet.

Vilka byggnader och anläggningar som omfattas av kravet på skriftlig redogörelse beskrivs i Statens räddningsverks föreskrift (SRVFS 2003:10). Frister för inlämnandet av redogörelsen är fastställd av kommunfullmäktige.

Räddningstjänsten avser att fortlöpande göra tillsynsbesök på samtliga ca. 110 objekt i kommunen som omfattas av skriftliga brandskyddsredogörelser. Syftet med detta är att kvalitetssäkra innehållet och vad som ligger till grund för objektens redovisning. Det kan bli aktuellt med tillsynsbesök oavsett om objekt omfattas av kravet på skriftlig redogörelse eller inte, kommunen bestämmer var och hur ofta tillsyn ska ske utifrån de erfarenheter och den riskbild som föreligger. Tematillsyn genomförs och planeras utifrån speciella risker eller branddrabbade objektstyper.

Följande objektstyper är exempel som särskilt kan beaktas vid tematillsyner:

- Samlingslokaler < 150 personer som används för uthyrning
- Hotell/vandrarhem
- Restauranger med alkoholtillstånd
- Trapphus i flerbostadshus
- Campinganläggningar
- Förskolor i ett plan och mindre än 60 barn

I kommunen finns en så kallad klass 1 damm, Laforsen, som omfattas av Lag om skydd mot olyckor, 2 kap. § 4. Tillsynen på detta objekt sker enligt plan vart tredje år. Register över tillsynsobjekt, objekt för skriftlig redogörelse och den årliga tillsynsplaneringen finns hos räddningstjänsten.

Behörig att utöva tillsyn enligt denna lagstiftning i Ljusdals kommun är anställd vid räddningstjänsten som lägst har kurserna Brandmästare, Räddningsledare B eller motsvarande med förebyggande påbyggnadskurs (Fb 2) eller motsvarande utifrån det nya utbildningssystemet.

5.4 Tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor/LBE

Tillsyn av brandfarliga och explosiva varor, enligt LBE, utförs av räddningstjänsten. Register över tillsynsobjekt och tillsynsplanering finns hos räddningstjänsten.

5.5 Plan- och byggärenden

Samhällsservicenämnden är tillståndsmyndighet i byggärenden. Tjänsteman vid byggenheten handlägger bygglovsärenden på delegation. Räddningstjänsten nyttjas som sakkunnig i byggprocessen.

5.6 Tillstånd brandfarliga och explosiva varor

Samhällsservicenämnden är tillståndsmyndighet för brandfarliga och *explosiva varor** enligt LBE. Tjänsteman vid räddningstjänsten handlägger tillståndsärenden på delegation. Bygg och miljöenheten nyttjas som sakkunnig i tillståndsprocessen. Räddningstjänsten håller register över tillstånd i kommunen och skall uppdatera detta register även för bygg och miljöenheten.

5.7 Sotning/rengöring och brandskyddskontroll

Sotning och brandskyddskontroll är i kommunen utlagd på entreprenad. Entreprenören är behörig enligt 10 § LSO (d.v.s. teknikerexamen, genomgången kurs till skorstensfejare eller avlagd mästarexamen) Objektregister för sotning och brandskyddskontroll hålls av entreprenören. Frister för sotning enligt SRV: s allmänna råd 2004:5 beslutades av samhällsbyggnadsnämnden 2004-05-26. Fastighetsägare kan efter ansökan beviljas sota sin egen anläggning, om det kan ske på ett ur brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Villkoren är beslutade av samhällsbyggnadsnämnden 2004-05-26.

Entreprenören skall årligen till räddningsnämnden redovisa sina åtaganden och avge årsberättelse över verksamheten i sotningsdistriktet senast under första kvartalet.

5.8 Information/rådgivning

Räddningstjänstens informationsansvar uppnås genom att ge allmänheten och den enskilda råd och anvisningar i brand- och olycksförebyggande åtgärder. Målsättningen är att delta i sammankomster när föreningar, organisationer och andra har behov av information, samt på eget initiativ uppsöka, ge råd och information till särskilt utsatta grupper.

5.9 Utbildning

Räddningstjänsten tillhandahåller de utbildningar som efterfrågas för att förebygga och begränsa skador vid brand och för att rädda liv vid bränder och andra olyckor. Syftet är att underlätta för den enskilde att själv förebygga och begränsa, bränder och andra olyckor.

5.10 Olycksundersökning

Räddningstjänsten har kompetens att i skäligen omfattning utreda olyckor för att försöka klarlägga orsaken, olycksförloppet och på vilket sätt insatsen har genomförts. Erfarenheter från dessa undersökningar skall användas för att förbättra såväl det olycksförebyggande arbetet som framtida räddningsinsatser. I de fall inte kompetensen inom räddningstjänsten är tillräcklig kan stöd begäras från MSB:s regionala samordnare för olycksundersökning.

* Kommunalförbundet Hälsingland handlägger tillståndsfrågorna för hantering av explosiva varor för hela Hälsingland sedan 2017.

6. RÄDDNINGSTJÄNST

Riskbilden i Ljusdals kommun domineras av trafikolyckor, brand i byggnad och brand ute i det fria. Det innebär att styrkorna i första hand är dimensionerade för dessa typer av olyckor. Samtidigt måste kommunen vara rustad och övad för andra typer av olyckor som kan förekomma och där specialutrustning och mycket personal krävs.

Vid exempelvis en farligt- godsolycka har kommunen egna resurser för att påbörja en första insats tills förstärkning kommer från annan kommun. I vår tur skall vi ha resurser att hjälpa våra grannkommuner med en styrka vid en liknande insats, detta är fastställt genom avtal i en gränslös samverkan.

Sedan 2019-04-01 ingår Ljusdals kommun i samverkan om gemensam Räddningschef i beredskap (RCB) för kommunerna i Hälsingland. Funktionen skall upprätthålla systemledningen för landskapets räddningstjänstorganisationer. Räddningschef i beredskap har mandat att omdirigera styrkor och resurser över kommungräns och organisation utifrån vad händelsen kräver.

Numerären i de operativa räddningsstyrkorna enligt tabellen nedan är normal bemanning. Dock kan man i vissa undantagsfall tvingas gå ner till operativ minimistyrka. Operativ minimistyrka innebär en beredskapsbrandman mindre. Bakgrunden är att vid sjukdom kan det vid vissa tillfällen vara ogörligt att ersätta den tillfälligt sjuke på frivillig väg. Det finns heller ingen laglig rätt att kommandera någon personal. Vid dessa tillfällen får därför, operativ minimistyrka gälla.

6.1 Resurser

Följande räddningsstyrkor finns till förfogande inom de tider som anges nedan.

Resurs	Normal bemanning	Längsta anspänningstid
Befäl i beredskap	1 Insatsledare	90 sek i disponibelt fordon
Ljusdal	1 Styrkeledare/arbetsled. + 5 Brandmän	7 minuter
Färila	1 Styrkeledare/arbetsled. + 4 Brandmän	7 minuter
Järvsö	1-Styrkeledare/arbetsled. + 4 Brandmän	7 minuter
Ramsjö	2 Brandmän Vardagar 06.00 – 18.00	7 minuter natt och helg Räddningsvärn

Utöver ovanstående räddningsstyrkor finns räddningsvärn organiserade i kommunen på följande orter: Ramsjö, Kårböle, Los och Tandsjöborg.

6.2 Kompetens

Räddningstjänstens befäl skall lägst ha den kompetens som redovisas nedan

Befattning	Kompetenskrav
Räddningschef	BM/Räddningsledning B + Fb2/Tillsyn B + Förv.
Räddningsledare	BM/Räddningsledning B + Fb1/Tillsyn A
Styrkeledare	BfD/ Räddningsledare A

Övrig personal i operativ tjänst skall efter genomgången utbildning ha lägst nedan redovisad kompetens

Befattning	Kompetenskrav
Brandman i beredskap	Bmd/GRIB

6.3 Insatsförmåga

Räddningstjänsten i Ljusdals kommun skall ha personal och utrustning, övad och utbildad för alla förekommande uppgifter inom kommunal räddningstjänst samt för att kunna samverka med berörda myndigheter vid statlig räddningstjänst. Förmåga innebär inte att kunna lösa alla olyckstyper och omfattningar av olyckor med kommunens egna resurser utan vissa måste lösas med samverkan från grannkommuner. På samma sätt måste räddningstjänsten i Ljusdals kommun hjälpa angränsande kommuner vid större insatser.

Kommunens räddningsstyrkor består av brandmän i beredskap som skall kunna arbeta självständigt vid tre enskilda mindre insatser eller tillsammans vid en större.

Räddningsstyrkan i Ramsjö kan bara utföra vissa av nedanstående uppdrag självständigt innan förstärkning anlänt. Vid tillfällena då man tvingats gå ner till operativ minimistyrka säkras insatsförmågan med förstärkningsresurser inom organisationen.

- Kunna utföra rökdykning för livräddning i normal riskmiljö (bostäder, enbilsgarage, soprum och andra lokaler med högst 25 meter inträngningsväg och låg brandbelastning).
- Aktiv livräddning upp till 11 meters höjd med hjälp av utskjutsstege.
- Agera rökdykarförstärkning och som skyddsgrupp vid insats i hög riskmiljö.
- Skumbrandsläckning vid 30 m² poolbrand.
- Grundläggande sjukvårdsinsats, hjärt- lungräddning, oxygenbehandling samt behandling med defibrillator
- Övrig räddningstjänst, exempelvis djurlivräddning, ras, skred, stormskada och översvämning.
- Restvärdeskydd enligt avtal med Försäkringsbranschens Restvärdesräddning.

Räddningsstyrkorna i Ljusdal och Färila skall ha förmåga att utföra följande.

- Komplicerad losstagnation och omhändertagande av skadade.
- Upprätta uppsamlingsplats för skadade i sjukvårdstält vid större olycka
- Stabilisering av olycksobjekt vid tung räddning

Räddningsstyrkan i Ljusdal skall också ha förmåga att utföra följande

- Livräddning och brandsläckning via höjdfordon.
- Spänningsprovning och arbetsplatsjordning av kontaktledning på järnväg.
- Resurs med terrängfordon
- Insats vid tung räddning/dellyft av olycksobjekt
- Insats vid kemolycka som nivå 2 styrka enligt Kem Gävleborg

Räddningsstyrkan i Järvsö skall ha förmåga att utföra följande

- Insats vid kemolycka som nivå 1 styrka enligt Kem Gävleborg

Kommunens räddningsvärm är huvudsakligen utbildade för nedanstående uppgifter. Deras förmåga är till viss del beroende på hur många som kommer vid larmet.

- Utvändig släckning alt. släckning inomhus i rökfri miljö.
- Passiv livräddning upp till 11 meters höjd med hjälp av utskjutsstege.
- Släckning och begränsning av mindre gräs eller skogsbrand invid väg.
- Brandvattenförsörjning.
- LABC, grundläggande sjukvårdsinsats, oxygenbehandling samt behandling med defibrillator
- Enklare losstagnation och omhändertagande av skadade.

6.4 Ledningsförmåga

Räddningstjänsten leds av Räddningschef som ansvarar för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad. Räddningschefen är räddningsledare men har enligt delegeringsordning utsett andra som uppfyller behörighetskraven. Räddningsledarens juridiska befogenheter är enligt Lagen om Skydd mot Olyckor:

- Företa ingrepp i annans rätt
- Anmoda om tjänsteplikt
- Begära hjälp av annan myndighet

Räddningstjänsten i Ljusdals kommun tillämpar Räddningsverkets principer enligt ”Grunder för ledning”. De operativa ledningsnivåerna är Insatsledare som har det övergripande ansvaret över insatsen och Styrkeledare vilken leder den enskilda styrkan. De frivilliga Räddningsvärmen har ingen formellt utsedd Styrkeledare utan leds i möjligaste mån av en informell sådan. Utöver dessa ledningsnivåer ingår kommunen i samverkan med övriga hälsingekommuner om Räddningschef i beredskap (RCB). Denna ledningsnivå har en strategisk och analytisk funktion för stöd till räddningsledaren.

Under beredskap och när det inte är operativ räddningstjänst, har Insatsledaren funktionen befäl i beredskap (BiB). Räddningschefen har ansvar för strategisk och normativ ledning oavsett placering i ledningsorganisation. I dennes frånvaro är befäl i beredskap (BiB) ansvarig.

Befäl i beredskap fungerar även som kommunens tjänsteman i beredskap (TiB) som en väg in i kommunen i samband med en extraordinär händelse eller andra större samhällsstörningar. TiB skall då kontakta eller aktivera kommunens krisledningsorganisation alternativt kontakta berörda verksamhetsansvariga enligt fastslagna rutiner.

6.5 Ledning vid långvarig insats

Vid större olyckor och långvariga insatser upprättas en ledningsfunktion på direktiv av räddningschef eller i dennes frånvaro befäl i beredskap. Funktionerna för stabsarbete tillsätts i första hand inom den egna organisationen. Vid större händelser och vid långvariga insatser kan den egna organisationen inte vara tillräcklig, då kan förstärkning från närliggande räddningstjänster bli aktuella.

6.6 Samverkan

Samverkan sker genom avtal enligt nedanstående redovisning:

- Avtal om hjälp med Räddningstjänst mellan Ljusdal och Kommunalförbundet Södra Hälsingland
- Räddningstjänstavtal mellan Ljusdal och Räddningstjänsten Medelpad.
- Räddningstjänstavtal mellan Ljusdal och Brandkåren Norra Dalarna.

- Räddningstjänstavtal mellan Ljusdal och Jämtlands Räddningstjänstförbund.
- Avtal om hjälp vid räddningstjänst mellan Ljusdal och Norrhälsinge Räddningstjänst
- Avtal om stabssamverkan inom Hälsingland.
- Samarbetsavtal mellan Räddningstjänsten och Landstinget Gävleborg angående sjukvårdslarm (IVPA).

6.7 Övningsverksamheten

För att räddningstjänsten i Ljusdals kommun skall kunna erbjuda en kvalificerad hjälp vid insatser måste personalen kontinuerligt övas och vidareutbildas i skydd mot olyckor. Det skall årligen upprättas ett övningsprogram för all räddningstjänstpersonal som omfattar minst 12 mån.

Programmet skall ange:

- Vilka personalkategorier som skall delta i respektive övning/ utbildning.
- Övningarnas omfattning i tid.
- Övningarnas syfte och mål.
- För att kvalitetssäkra kompetensen hos den operativa personalen skall minst två utbildningskontroller/år genomföras.

6.8 Brandvattenförsörjning

Inom kommunens tätorter finns ett antal brandposter anslutna till kommunens vattenledningsnät. Gata-park enheten svarar för underhållet och att räddningstjänstens brandpostkartor hålls aktuella. För att säkerställa vattenförsörjningen för brandposter bör vattenverken förses med reservkraft. Tidigare iordningställda brandvattenreservoarer utanför tätort kommer inte att underhållas eller ersättas i de fall de inte kan nyttjas. Räddningstjänsten skall disponera bogserbara motorsprutor för brandvattenförsörjning utanför tätort med brandpostnät. Samråd med räddningschefen skall alltid ske innan bestående förändring av brandposter/brandpostnät beslutas.

6.9 Alarmering

Varning av allmänheten i Ljusdals tätort kan utföras med hjälp av tyfoner och VMA-signalen ”Viktigt meddelande till allmänheten”. Varningen kan aktiveras av SOS alarm AB och vid räddningscentralen på huvudbrandstationen i Ljusdal. Information kan även ges via kommunens hemsida samt i vissa fall genom högtalarbilar.

Vid svåra samhällsstörningar, olyckor och under höjd beredskap, kan myndigheter begära att TV och radio sänder Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA). Detta berör Sveriges Television (SVT), Sveriges Radio (SR), TV3, TV4, Kanal 5, (de kommersiella radiokanalerna) samt utomhuslarm med tyfonanläggningar i Ljusdals tätort. Varningen kan aktiveras av SOS alarm AB och vid räddningscentralen på huvudbrandstationen i Ljusdal.

6.10 Beslut under och efter räddningsinsats

Beslut om ”ingrepp i annans rätt, tjänsteplikt” samt ”räddningstjänst är avslutad” skall enligt LSO dokumenteras skriftligt. Rutiner för detta redovisas enligt nedan:

- Räddningstjänst är avslutad, meddelas omgående SOS centralen som för in detta i SOS-rapporten. Detta dokumenteras sedan av insatsledaren i händelserapporten.
- Ingrepp i annans rätt och tjänsteplikt dokumenteras genom insatsledaren anteckningar på olycksplatsen för att sedan föras in i händelserapporten.

FÖRKORTNINGAR OCH DEFINITIONER

Förkortningar:

Rch	Räddningschef.
SL	Styrkeledare, Brandförman deltid eller Räddningsledare A.
IL	Insatsledare, Brandmästare alt Räddningsledare B.
RCB	Räddningschef i Beredskap
Bmd	Personal med någon av följande utbildningar - Utbildning för deltidsanställd personal - Utbildning för räddningsinsats
Rvm	Räddningsvärnsman uttagen med tjänsteplikt enligt lagen om skydd mot olyckor.
Fb2	Räddningsverket förebyggande påbyggnadskurs för brandmästare.
Fb1	Räddningsverkets förebyggande påbyggnadskurs för brandförman.
GRIB	Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap

Definitioner:

LSO	Lagen om skydd mot olyckor SFS (2003:778)
FSO	Förordning om skydd mot olyckor (SFS 2003: 789)
LBE	Lagen om brandfarliga och explosiva varor (SFS 2010:1011)
LEH	Lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting (SFS 2002:833)
Räddningsstyrka	Styrka med heltidspersonal och brandmän i beredskap under ledning av befäl. Styrkan har föreskrivna anspänningstider och storlek som skall finnas ständigt tillgänglig.
Räddningsvärn	Personal uttagen med tjänsteplikt utan jour eller beredskap. Ett räddningsvärn kan och får inte arbeta självständigt utan kan inleda eller samverka vid många typer av olyckor med räddningsstyrka.
Befäl	Personal som genomgått befälsutbildning motsvarande lägst styrkeledare vid någon av räddningsverkets skolor.
Insatstid	Tiden från alarmering av räddningsstyrka till dess räddningsarbetet kan påbörjas, dvs. summan av anspänningstid, körtid och angreppstid.
Anspänningstid	Tiden från alarmering av räddningsstyrka till dess att första fordonet utgår.